

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobkyně: **E. M.** zast. JUDr. Jaroslavou Kalendovou, advokátkou se sídlem Hybešova 726/42, Brno, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti nespecifikovaným rozhodnutím Finančního ředitelství v Plzni, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 4. 2013, č. j. 30 Af 9/2013 – 22,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 4. 2013, č. j. 30 Af 9/2013 – 22, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1]. Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížností napadá v záhlaví označené usnesení Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta její žaloba proti blíže nespecifikovaným rozhodnutím Finančního ředitelství v Plzni.

II. Řízení před krajským soudem

[2]. Krajskému soudu byla dne 4. 2. 2013 doručena žaloba stěžovatelky proti blíže nespecifikovaným rozhodnutím Finančního ředitelství v Plzni. Krajský soud vzhledem k nedostatečné konkretizaci napadených správních rozhodnutí vyzval usnesením ze dne

12. 2. 2013, č. j. 30 Af 9/2013 – 9 (dále též „výzva k odstranění vad žaloby“), stěžovatelku k tomu, aby ve lhůtě 2 týdnů od doručení tohoto usnesení odstranila vadu žaloby spočívající právě v nedostatečném označení napadených rozhodnutí a v neuvedení data doručení napadených rozhodnutí stěžovatelce a aby ve stejné lhůtě předložila soudu opisy (kopie) napadených rozhodnutí Finančního ředitelství v Plzni. Toto usnesení krajský soud odeslal stěžovatelce obálkou typ III. na adresu uvedenou v žalobě dle ustanovení § 50 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „o. s. ř.“). Písemnost se krajskému soudu dne 19. 2. 2013 vrátila s tím, že se stěžovatelka z uvedené adresy odstěhovala. Krajský soud dále provedl lustraci v evidenci obyvatel technologického centra MV ČR, z výpisu ze dne 20. 2. 2013 ověřil, že je zde evidována stejná adresa, na kterou bylo stěžovatelce doručováno. Shodná adresa je dle výpisu ze živnostenského rejstříku uvedena jako bydliště a zároveň místo podnikání stěžovatelky. Krajský soud proto následně postupoval dle ustanovení § 50 odst. 2 o. s. ř. a dne 25. 2. 2013 vyvěsil výzvu k odstranění vad žaloby na úřední desce soudu. Ve stanovené lhůtě nebyly vady žaloby odstraněny, pro tento nedostatek nebylo možné v řízení pokračovat, proto krajský soud žalobu stěžovatelky napadeným usnesením odmítl dle ustanovení § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „s. ř. s.“).

III. Kasační stížnost

[3]. Usnesení krajského soudu napadla stěžovatelka včas podanou kasační stížností. V průběhu řízení před Nejvyšším správním soudem jí byla ustanovena zástupkyně z řad advokátů, která podanou kasační stížnost doplnila a důvody kasační stížnosti podřadila pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s.

[4]. Stěžovatelka namítá, že výzva k doplnění žaloby jí nebyla řádně doručena a proto nemohla vady žaloby včas odstranit. Podle stěžovatelky nebyly splněny podmínky pro postup dle ustanovení § 50 odst. 2 o. s. ř., neboť v místě doručování nebylo zanecháno písemné oznámení. Upozorňuje na specifické okolnosti v době doručování, neboť se v tomto období stěhovala, v místě doručování se již nezdržovala. Schránku vybírala její dcera, avšak pokud nebylo v místě doručení zanecháno písemné oznámení, nemohla si ji následně vyzvednout. Postup doručování písemnosti prostřednictvím vyvěšení na úřední desce soudu považuje stěžovatelka za příliš tvrdý a formalistický. Krajský soud i s přihlédnutím ke skutečnosti, že se stěžovatelka v té době stěhovala, měl výzvu k odstranění vad doručovat do vlastních rukou, neboť se jedná o důležité procesní usnesení. Doručováním usnesení jakožto jiné písemnosti dle § 50 o. s. ř. a nikoliv do vlastních rukou krajský soud dostatečně nešetřil práva stěžovatelky. Usnesení s výzvou k odstranění vad žaloby nebylo stěžovatelce řádně doručeno, proto nebyly splněny podmínky pro vydání usnesení o odmítnutí řízení. Stěžovatelka z těchto důvodů navrhuje zrušení napadeného usnesení.

IV. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

[5]. Kasační stížnost je podle § 102 a násl. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s., tedy nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí,

popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

[6]. Na základě ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud při přezkumu rozhodnutí krajských soudů vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, ledaže by bylo řízení před soudem zmatečné, bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. K výše uvedeným vadám tedy Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení z těchto důvodů a vyvodil z nich následující závěry.

[7]. Stěžovatelka namítala, že usnesení, jímž byla vyzvána k odstranění vad žaloby, jí mělo být doručováno do vlastních rukou, neboť se jednalo o důležité procesní usnesení a v době doručování se stěhovala. Doručování prostřednictvím vyvěšení na úřední desce soudu považuje stěžovatelka v jejím případě za příliš formalistické.

[8]. Úprava doručování písemností ve správním soudnictví obsažená v § 42 s. ř. s. není úplná a v souladu s § 120 s. ř. s. se proto přiměřeně použijí ustanovení o. s. ř. Podle ustanovení § 49 odst. 1 o. s. ř. se do vlastních rukou doručují písemnosti, u nichž tak stanoví zákon nebo nařídí-li tak soud. Ustanovení § 54 odst. 3 s. ř. s. stanoví obligatorní doručení do vlastních rukou pro písemné vyhotovení rozsudku. Obecné náležitosti usnesení jsou zakotveny v § 55 s. ř. s., forma doručování zde upravena není. Zákonodárce v § 55 odst. 3 s. ř. s. vymezil, v jakých případech je povinné písemné vyhotovení usnesení a jeho zaslání účastníkům, způsob doručení však nestanovil, z čehož lze dovodit, že v žádném případě nepředpokládal plošné doručování usnesení do vlastních rukou. Ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. formu doručení pro usnesení vyzývající k opravě nebo odstranění vad podání též neupravuje. Je tedy možno shrnout, že povinnost doručovat usnesení, kterým soud vyzývá účastníka k odstranění vad podání, do vlastních rukou tohoto účastníka není zákonem stanovena. Krajský soud proto postupoval v souladu se zákonem, pokud výzvu k odstranění vad žaloby doručoval v režimu doručování jiných písemností dle ustanovení § 50 o. s. ř.

[9]. Soud může při doručování využít možnosti upravené v § 49 odst. 1 o. s. ř., dle kterého je možno poskytnout adresátu soudem doručované písemnosti vyšší standard v podobě doručení do vlastních rukou i v případě, kdy zákon tuto formu povinně nestanoví. Volba této možnosti je zcela na úvaze soudu, citované ustanovení nestanoví ani příkladným výčtem situace, kdy by tak obvykle činit měl. Pokud tedy krajský soud v projednávané věci této možnosti nevyužil, nelze v tom shledat vadu řízení.

[10]. Nejvyšší správní soud v postupu krajského soudu v posuzované věci ani nespatřuje prvky přílišného formalismu. Krajský soud nepochybil, pokud doručoval na adresu stěžovatelky uvedenou v žalobě, neboť jiná adresa mu nebyla známa a nebyla zjištěna ani lustrací v evidenci obyvatel. Nejvyšší správní soud v této souvislosti upozorňuje na ustanovení § 46a odst. 3 o. s. ř., podle kterého je adresát v řízení povinen bez zbytečného odkladu sdělit změny veškerých skutečností významných pro doručování. Soud tedy může

doručovat i na jinou adresu, než která je uvedena v žalobě, nebo která je vedena jako trvalé bydliště adresáta, ovšem pouze za situace, je-li mu tato adresa adresátem sdělena. Povinnost sdělit soudu adresu, na kterou může soud doručovat, ostatně vyplývá i z ustanovení § 37 odst. 3 s. ř. s., dle něhož musí být v podání mimo jiné vždy uvedena adresa, na kterou lze tomu, kdo činí podání, doručovat.

[11]. Je pravdou, že stěžovatelka v žalobě uvedla, že je invalidní a z tohoto důvodu se přestěhovala k dceři. Krajskému soudu nicméně pro doručování účinnou adresu jejího aktuálního pobytu nesdělila a v žalobě jako svou adresu uvedla pouze L. 12, P., na kterou se krajský soud pokoušel výzvu k odstranění vad žaloby doručovat. V souladu se zásadou *každý, nechť si střeží svá práva* přitom bylo v zájmu žalobkyně, která byla iniciátorem zahájení řízení o žalobě, aby uvedla adresu pro doručování zajišťující, že jí písemnost bude bezpečně doručena (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2012, sp. zn. 32 Cdo 80/2012, dostupné na www.nsoud.cz, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 11. 2010, sp. zn. II. ÚS 2724/10, dostupné na http://nalus.usoud.cz, stejně jako veškerá dále citovaná rozhodnutí Ústavního soudu). Nejvyšší správní soud tedy neshledal tuto kasační námitku stěžovatelky důvodnou.

[12]. Krajský soud při doručování výzvy k odstranění vad žaloby prostřednictvím České pošty, s. p., postupoval způsobem dle ustanovení § 50 o. s. ř. Podle prvního odstavce uvedeného ustanovení *nezastihl-li doručující orgán adresáta písemnosti, vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky; písemnost se považuje za doručenou vhozením do schránky, datum vhození vyznačí doručující orgán na doručence a na písemnosti.* V projednávané věci však doručující orgán dospěl ke zjištění, že se stěžovatelka jako adresát písemnosti z uvedené adresy odstěhovala, z tohoto důvodu nebylo možno písemnost vložit do schránky. Výzvu k odstranění vad žaloby proto nebylo možno doručit dle ustanovení § 50 odst. 1 o. s. ř. a byla vrácena odesílajícímu soudu s poznámkou, že se stěžovatelka odstěhovala. Krajský soud následně postupoval dle § 50 odst. 2 o. s. ř. a písemnost vyvěsil na úřední desce soudu.

[13]. Podle uvedeného ustanovení *nelze-li doručit podle odstavce 1, doručující orgán písemnost vrátí odesílajícímu soudu a v místě doručení o této skutečnosti zanechá písemné oznámení. Odesílající soud doručí písemnost vyvěšením na úřední desce soudu; písemnost se považuje za doručenou desátým dnem po vyvěšení. Stejně se postupuje, nelze-li v místě doručení zanechat oznámení.*

[14]. Stěžovatelka namítá, že v místě doručení nebylo zanecháno písemné oznámení. V souvislosti s tím Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že na obálce doručované písemnosti (čl. 12 spisu krajského soudu) chybí údaj o tom, zda bylo či nebylo možno písemnost vložit do adresátem užívané schránky a zda o této skutečnosti bylo v místě doručení možné zanechat písemné oznámení. Uvedené údaje na předtištěném formuláři na obálce doručující orgán nevyplnil; pouze na ni poznamenal, že adresát se odstěhoval. Za daných okolností nelze vyvrátit námitky stěžovatelky o nezanechání písemného oznámení v místě doručení. Tyto pochybnosti mají být vyvráceny řádně vyplněnou doručenkou, která je v případě, že má všechny náležitosti, považována za úřední listinu (§ 50f odst. 3 o. s. ř.). Bohužel, v projednávané věci vzhledem k absenci údaje o zanechání oznámení v místě doručení nelze řádné doručení prokázat odkazem na

pokračování

doručenku a soud bez dalšího prokázání této povinné náležitosti doručení nemohl učinit závěr o naplnění podmínek pro doručování výzvy k odstranění vad žaloby vyvěšením na úřední desce soudu. Pokud by doručující orgán nezanechal v místě doručení písemné oznámení o tom, že se stěžovatelce v tomto místě nepodařilo doručit, stěžovatelka by nebyla upozorněna na vrácení písemnosti odesílajícímu soudu, v důsledku toho by nemohlo nastat ani doručení vyvěšením na úřední desce soudu, neboť pro tento postup nebyly splněny podmínky stanovené § 50 odst. 2 o. s. ř.

[15]. V projednávaném případě tedy nelze s jistotou uzavřít, že výzva k odstranění vad podání byla stěžovatelce vyvěšením na úřední desce krajského soudu řádně doručena. Podle judikatury Ústavního soudu přitom v řízeních před soudy nelze připustit stav, který by byť jen vzbuzoval pochybnosti o tom, zda bylo rozhodnutí účastníkům řízení doručeno či nikoli (srov. nález Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2001, sp. zn. III. ÚS 473/01). Krajský soud na základě závěru o účinném doručení usnesení, jímž byla stěžovatelka vyzvána k odstranění vad žaloby, žalobu stěžovatelky odmítl, což by v konečném důsledku (pokud by doručení bylo neúčinné) mohlo vést k odmítnutí práva stěžovatelky na přístup k soudu i práva na soudní ochranu. Tuto kasační námitku stěžovatelky proto Nejvyšší správní soud shledal důvodnou.

V. Závěr a náklady řízení

[16]. Nejvyšší správní soud dospěl v posuzovaném případě k závěru, že krajský soud pochybil, pokud usnesením ze dne 26. 4. 2013, č. j. 30 Af 9/2013 – 22, žalobu odmítl. V řízení před krajským soudem vyvstaly důvodné pochybnosti o tom, zda usnesení ze dne 12. 2. 2013, č. j. 30 Af 9/2013 – 9, kterým byla stěžovatelka vyzvána k odstranění vad žaloby, bylo stěžovatelce skutečně doručeno. Krajský soud tak řízení zatížil vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o odmítnutí žaloby stěžovatelky. Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[17]. V tomto dalším řízení je krajský soud povinen ověřit, zda bylo v místě doručení usnesení ze dne 12. 2. 2013, č. j. 30 Af 9/2013 – 9, zanecháno písemné oznámení dle § 50 odst. 2 o. s. ř., a zda byly splněny podmínky pro vyvěšení této písemnosti na úřední desce soudu a následně pro odmítnutí žaloby stěžovatelky.

[18]. Dle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne v novém rozhodnutí krajský soud též o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. března 2014

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu